

ELŐFIZETÉS:

jul.—sep. . . 1 frt. 50 kr.

fél évre . . . 3 " — "

A lap szellemi és anyagi részét illető minden küldemények a szerkesztő-tulajdonosnak küldendők.

Kéziratok nem küldetnek vissza.

BÁCSKA.

HIRDETÉSI DÍJ:

egy 1 hasábos petit sor 10 kr., többeszi hirdetésnél olcsóbb. Nyilttér sora 12 kr. Bélyegdíj minden hirdetésnél 30 kr. A hirdetések VOLF JÓZSEF kereskedése, BITTERMANN NÁNDOR nyomdája és a szerkesztőnél fogadtatnak el.

Egyes szám ára **15** kr.Megjelenik e lap minden **7., 14., 21.** és **28-án**Egyes szám ára **15** kr.

A

z annyira örvendetes családi ünnepélyen kívül aligha nyílik a hű alattvalóknak szebb alkalom, hogy felséges uralkodójuk irányában megingathatlan s legmélyebb szeretetüknek emelkedett lélekkel s fendobogó érzeménnyel kifejezést adhassanak.

Határtalan és legőszintébb örömünk szülőanya azon legmagasabb családi ünnepély, melyet Felségtek boldog ezüst menyegzőjük alkalmával, uralkodói erényük s jótéteményük teljes fényében és dicsőségében 1879-ik évi ápril hó 24-ik napján megüldenek.

S valóban! Ez ünnepélyes napon, az egész szent haza, s az egész monarchiának hű alattvalói, mint egy nagy család tagjai telve a legmagasztosabb örömmel s a legőszintébb fiui hálaérzemenyvel a legünnepélyesebb mezbe öltözöttek ülik meg Felségtek egybekelésének huszonötödik év fordulóját, hogy e képen alattvalói pietásuk nyilvánítása mellett a legmagasabb trón előtt hódolatteljesen kinyilatkoztathassák tántoríthatlan hűségüket.

Hogy Zombor szabad királyi város hódolatteljes közönsége ez alkalommal is a legőszintébb örömmel s legmélyebb alattvalói hűséggel fogja megünnepelni Felségtek ezüstmenyegzőjének jubilaumát, annak fényes tanujeül szolgál, hogy Zombor szabad királyi város közönsége ősidőkről öröklött s megingathatlan alattvalói hűségét s odaadását mindig a legfényesebben nyilvánította koronás Királya s felséges Uralkodók s a legfenségesebb Habszburg-Lothringeni ház iránt.

Zombor szabad királyi város közönsége ez ünnepélyes napon, az öröm fendobogó érzemé-

nyével s alattvalói loyaltásának hódolatteljes nyilvánításával járul Felségtek dicsőséges trónjának számolya elé, hogy szívéből fakadó háláját kinyilváníttathassa s alattvalói hűségének újabb bizonyítékát adhassa, buzgó imát rebegve a népek Istenéhez, hogy véghetetlen kegye áraszsa el Felségteket s a legmagasabb Uralkodói házat, fényvel, dicsőséggel, hatalommal s az öröm nem hervadó virágaival, hogy ekképen Felségtek dicsőségteljes élete az emberi kor legvégsőbb határát elérje; — hogy koronás Urunk, császári és apostoli királyi Felségünket a teljes mérvben s olyannyiszor nyilvánított atyai gondoskodásáért, úgy az alattvalói lángoló szeretet fényével övedzett Felséges Király-asszonyunkat számtalan emberbaráti jótéteményeért, — kegyének sugaraival özönölje el, hogy teljesen boldog népeik szeretetétől átkarolva fájdalom és gond nélkül uralkodhassanak s dicsőségük fénye ragyogva töltse be a világ véghatárát is.

Hallgassa meg a mindenség ura ezen forró imánkat, mely annyi millió szívben a legőszintébb visszhangra fog találni.

Ezen érzeménnyel kinyilvánítása s alattvalói, soha meg nem ingó hűségünk kijelentése mellett vagyunk.

Zomborban, 1879. évi ápril hó 3-ik napján tartott törvényhatósági gyűléséből.

Császári és apostoli királyi Felségednek és Felséges császár-királyné Asszonyunknak legaláztosabb alattvalói:

Zombor szabad királyi város
közönsége nevében:

VUKIĆEVIĆ PÉTER s. k.
polgármester.

ATHANACKOVIĆ GYÖRGY s. k.
főjegyző.

Zombor, 1879. ápril 28-án.

A társulás és vállalkozás korát éljük. Soha sem alakult egyes célok elérésére több egyesület, soha sem lépett a közügyek terére több vállalkozó, mint épen napjainkban. A legörvendetesebb jelenség pedig minden ezen törekvésekben, melyek az anyagi és szellemi jó-

létet veszik célba, azon munkakedv s ebből folyó kitartás, mely a számos meghiúsult tervek után, nem riad vissza a nehézségektől, hanem bízva erejében, minden áron eredményt iparkodik kivívni. S ezen munkakedv, ezen kitartás a legbiztosabb eszköz, ha működésünk többé-kevésbé tág körében anyagi és szellemi erőinket érvényesíteni akarjuk.

Hazánkban az újabb időben vállvetett törekvés nyilvánul nyomdokába lépni a szerencsésebb körülmények között élő nemzetek civilisatiójának s különösen a tudomány és művészet az, melyet egyesek ép úgy, mint egész társulatok melegen karolnak föl elannyira, hogy a külföld előtt tiszteletet vívott ki magának e tekintetben Magyarország. A művészet egyik fontos ága a színészet, mely erkölcsi hatása által gyakorol befolyást a nemzetre, eltekintve attól, hogy a nemzetiségnek hathatós emeltyűje s iránya által a közönség jó vagy rossz ízlésének mutatója, örvendetes ápolást nyert a legutóbbi évtizedekben a kormány és egyes hazafias érzelmű polgárok részéről.

Az ország számos városaiban emelt az áldozatkészség teplomokat a művészet istennőjének, melyekben a közönség látván a megbélyegzett tévedést s a dicsőített erényt, mulatva vonja le a látottakból és hallottakból az élet nehéz küzdelmére a hasznos tanulságot.

A fővárost nem említve, csaknem minden jelentékenyebb vidéki városban találunk magyar színházat, így legújabbán Temesvárott, Székesfehérvárott, Aradon, Csabán ünnepelte a művészet diadalát. Bács-Bodrog megye területén lévő városok sem akarnak kimaradni azon városok sorából, melyek a művészet pártolását tartják hazafiúi kötelességüknek s egyszersmind dicsőségüknek.

Zomborban megindult ugyanis a mozgalom a színház építése körül.

F. hó 6-án a magyar olvasókör közgyűlésén Barthal József úr azon indítvánnyal lépett föl, hogy a kör vegye kezébe a Zomborban építendő színház ügyét. A közgyűlés élénk lelkesedéssel fogadta az indítványt, mert általa egy rég óhajtott terv valószínűségének kezdetét látta. Az indítvány tárgyalása alkalmával élénk vita fejlődött ki a kivitel módjait illetőleg.

Mártonffy Károly úr aggodalmát fejezte ki az iránt, hogy ha csupán a magyar olvasókör veszi kezébe az ügyet, akkor a Zomborban fenforgó nemzeti-ségi viszonyoknál fogva, az ügy kivihetetlen lesz, mert a többi olvasókörök fájlván mellőztetésüket, nem fogják azt pártolni; azért véleménye szerint legjobb volna a színház építtetését egyesek nagylelkűségére bízni.

Mártonffy Károly urat Dr. Stojkovits P. úr nyugtatta meg, midőn azt indítványozá, hogy ugyanakkor, midőn a magyar olvasókör veszi kezébe az ügy kezdeményezését, egyszersmind a többi helybeli olvasókörökhöz intéztessék a csatlakozás végett felszólítás s az alakítandó színészeti választmány tagjai is vala-

mennyi olvasókörök tagjaiból egyenlő arányban választassanak.

A színészeti választmány Szemző Gyula képviselő úr elnöklete alatt megalakult, mely már több ízben tartott értekezletet a kivitel módozatai fölött tanácskozandó.

Két vélemény forog szájról-szájra. Az egyik szerint a színház építési tőkéje Zombor sz. kir. városa polgáraitra e célra rótt adóból volna beszerzendő.

E vélemény, azt hiszem, el nem fogadhatónak fog bizonyulni, mert hisz szívesen hozza meg a polgár az áldozatot a nemes célért, de nem akkor, midőn a kényszerűség meg akarja őt fosztani azon önértetes lélekemelő tudattól, hogy áldozatot hozott.

A másik szerint részvényekre volna alapítandó az építendő színház. Ezen vélemény kétségkívül a helyes úton halad, csak hogy a közadakozásnak is kell tért nyitni a részvények mellett.

A siker csak akkor lesz teljes, ha azok, kiket a sors gazdagsággal ajándékozott meg, vagyonukhoz mért arányban vesznek részvényeket vagy pedig adakoznak.

Ily módon létesült a szombathelyi állandó színház is, melynek tervrajza a „Vasárnapi Ujság“ april 13-iki számában látható. Horváth Boldizsár 1865-ben mint szombathelyi ügyvéd lelkes felhívást intézett Vas megye közönségéhez, melynek eredménye is lett, mert Batthyányi Fülöp herceg 1000 frttal nyitotta meg az adakozók sorát, utána Festetich György gróf 800 frtot; Szombathely polgárai a telket a színházra önkényt ajánlották fel; továbbá az építési tőke beszerzésére 1500 drb 10 forintos részvényt és számos aláírási ívet bocsátott ki a színészeti választmány, melynek tagjai Vas megye főispánja, alispánja, a tanintézetek igazgatói és egyéb ügybuzgó férfiak. Így részvények és adakozások útján összejött mostanig 32 ezer forint; hiányzik még az előirányzott költségek fedezéséhez 10 ezer forint.

A szombathelyi színház mintájára létesülhetne hasonló költségek árán a zombori is, hacsak nem akar nagyobb szerű lenni, mint a szombathelyi, a minővé lesz akkor, ha valószínű fog azon terv, mely szerint az építendő színházban egyéb társulatok és vendéglő számára legyenek termek berendezve.

A mi a telket illeti, úgy hír szerint a színház számára a kincstári ügyészség és jószágigazgatóság közti telek vagy a Mokry-féle intézet háttérében levő telek volna megvevés végett kiszemelve.

A kezdeményezés a Zomborban építendő színházat illetőleg meg van téve s így meg van cáfolva azon fájdalom! nagyon is megrögzött előítélet hogy Zomborban egy vállalatnak sincs kellő sikere! Úgyhiszem mindenki, kiben van érzék a nemes és szép után, csak örömmel látja a színház építése kezdeményezésében Zombor haladását a művelődés terén. — Vajha siker koronázná a kezdeményezők fáradozásait s azokat élénk

érdekeltség követné a megye és város közönsége részéről!

Mert hisz' a létesítendő színház volna azon kapcsolás, mely nemzetiségi különbség nélkül fűzné szorosán egymáshoz Zombor városa lakóit a szívnesímítő művészet élvezésére.

Hogy pedig csakugyan élvezetet nyerjen a közönség, arról gondoskodni fog a kormány és az állandó színészeti választmány, mely meg fogja akadályozni azt, hogy hivatás nélküli egyének lépjenek a színpadra s ellenkezőleg arra fog törekedni, hogy csakis képzeteké legyen e méltó elismerés.

Városov Tivadar.

237.

eln. 879. szám.

Felhívás.

Igen gyakran fordulván elő azon eset, hogy Zombor város területén lakó feleket érdeklőleg a kir. törvényszék által kiadott határozatok vagy épen nem, vagy csak elkésetten voltak kézbesíthetők azon okból, mert lakásuk az illető beadványokon közelebből meg nem jelöltetett.

Az ügyek gyors befejezését akadályozó és sokszor a feleknek jogsérelmet okozó eme körülmény megszüntetése tekintetéből indítatva érzem magamat a törvényszék eljárását igénybe vevő itt helyben lakó feleket, nemkülönben az ügyvéd urakat felhívni, misze-

rint a törvényszékhez benyújtandó minden peres vagy peren kívüli beadványaikon saját, illetőleg helybeli ügyfeleik, úgyszintén zombori illetőségű ellenfeleik lakását oly módon jelentsék be, hogy az illető városrész és lehetőleg az utca és ház szám is kitüntettessék, a város külső területén lakóknál pedig az illető szállás csoport megnevezessék.

Zomborban, 1879. ápril hó 9-én.

Széchenyi József

kir. trvszéki elnök.

Kula ápril hó 25-én 1879.

Tekintetes szerkesztő úr!

E hó 24-én tartá Kula község lakossága Felsőges Királyunk ezüst lakodalmának öröm-ünnepét; mely alkalommal e nagy község különböző hitfelekezeti templomaiban hálaisten tisztelet tartatott, melyen a helybeli különböző hatóságok, előljáróságok és egyetek testületileg, úgy a lakosság ezrei vettek részt.

A r. k. templomban a mise alatt a choruson énekekkel növelték az ünnepély díszét: Bognár Irma és Berta, Felicides Ilka és Aranka, Tápay Rózi, Wighardt Teréz kisasszonyok; ez utóbbi a hymnust énekelte.

Este a kasino termében nagyszámú díszes közönség jelenlétében banquet rendeztetett, mely alkalommal az egyet elnöke Schick Mátyás úr szép szavakban tolmácsolta mindnyájunk érzelmét; azon nagylelkű

T Á R S A.

A völgybe' lenn . . .

(Angolból)

A völgybe' lenn, árnyas helyen
Szerény virágcsa nő;
Fejével föld felé hajol,
Oh nézd! mint búvik ő.

Pedig oly szép s kedves virág,
Színében annyi fény,
Hogy rózsakertbe illenek,
S nem zugba völgy ölen.

De hisz ő itt elégedett,
Kinyílni itt ohajt;
Itt hinti szét jó illatát,
— Mint lánykebel sohajt . . . .

Te szép virág már rég hozzád
Leszállni készülék;
Tanulni tőled ős erényt
És ez — a szendeség.

Mane-Tekel-Phares.

Lengyelország felosztásának kül- és belokai.

— Történelmi tanulmány. —

Városov Tivadar-tól.

Külokok.

4. §.

A XVIII-ik század második felében a hatalmak közt fenállott sajtáságos politikai viszonyok, főleg a hubertsburgi béke után.

(Folytatás.)

Frigyes értesülvén Ausztria követeléseiről, Katalin pártjára állott, hogy Ausztriát engedékenységre bírja. Frigyes nem akarta engedni, hogy a sokat jövedelmező sóbányák Ausztria kezére jussanak; de Ausztria azt vetette szemére, hogy a politikai egyenlőségre is kell tekinteni; politikai tekintetben pedig sokkal fontosabb k-i Poroszország, mint Galicia.

Ausztria kapott 1280 □ mtföldnyi területet 2.700,000 lakossal.

Poroszthon a lengyel-porosz tartományt (Danzig és Thorn kivételével) s a Netz kerületet mintegy 630 □ mértföldnyi tért 416,000 lakossal.

Király jóságát, ki büszkén, elégedetten tekinthet országára és népére; mert ha országa Európában nem is a leggazdagabb, és népe nem is a legnagyobb; de ő a legboldogabb király, és népe a legboldogabb nép, mert míg nagyobb államok és számosabb népek felett uralkodó fejedelmek remegve néznek szenvedések és szenvedélyek által a kétségbeesésig felháborodott alattvalókra, a magyarok királya hatalmasabb népe szívében, mint a másoké a zsoldosok szuronyai által.

Később Dr. Strasser Lajos ügyvéd úr mondott Felséges Királynénk, az ország védangyala jó létére alattvalói szeretet és hálaérzetből fakadó üdv-kívánatot; és ismét később Korbai Károly ügyvéd úr emelt poharat Rudolf trónörökös Ő Fensége egészségére.

E napon — a rossz idő dacára — az összes lakosság mintegy örömrában hullámozott a nemzeti zászlókkal feldiszipált utcákon, és általában az egész ünnepies tény magán viselte a szívből fakadó öröm és a Felséges királyi család iránt való szeretet és ragaszkodás színezetét.

Nagy Márton.

Bács-Almás, 1879. ápril 25.

Tekintetes szerkesztő úr!

Felettebb jól esik a nemesen érezni tudó emberi kebelnek, ha nyilvánosan, ünnepélyesen kimutathatja mély hódolatát, hálás tiszteletét, fiúi kegyeletét felsőbbisége, elüljárói iránt. Igen sokszorosan kedvesebben

Oroszhon a Dúna, Drutsch és Dnieperen inneni tartományt mintegy 1975 □ mérföldet 1.800.000 lakossal.

A szerződés 1772. augusztus 2-án Sz. Pétervárott a három hatalmasság által végkép aláíratott.

Frigyes határtalan gúnyos modorában azt mondá: „Ez az első példa a történelemben, hogy hárman egy negyediknek vagyonán oly egész barátságosan megosztóznak.“¹⁾

1773. szept. 18-án Lengyelország lemondott a területekről, melyet a hatalmak már fegyveres erővel megszállottak volt.

A világ előtt a három hatalmasság eljárását természetesen igazolni akarta, a legszentebb jog ösvényén vélt haladni, a legszentebb köntösbe burkolta igazságtalan eljárását és Europa határtalan elfogultságában összetett kézzel nézte mint írtaték ki egy nemzet az európai államok sorából.

Frigyes 1772. szeptember 13-án kelt manifestumában a többi között így szól: „Lengyelország Pomeránia azon részét mely Pomerania hecegség, s a Wistula s Netze folyó közt fekszik és együttvéve Pomerellenek neveztetik, néhány század óta igazságtalanul birtokolja és a pomerániai hercegektől és azok

¹⁾ Raumer 46. l.

esik e kegyeletteljes hódolatot a legnagyobb felsőbbiség, a legfőbb elüljáró, az uralkodó Fejedelem iránt nyilvánítani. Jól esik ezt tenni bármikor ugyan, de főleg oly örömteljes napon, minő volt minden jó magyarra nézve folyó évi ápril hó 24-ike, legkegyelmesebb királyunk s királynénk ezüstmenyegzője.

Szerény mezővárosunk várva várta e nemzeti nagy örömnapot, hogy kifejezést adhasson dicső Fejedelme iránt bensejében ápolt hódolatteljes tiszteletének. Reggeli hét órától kilencig gyakrabban ismételt mozsárlövések, a középületeken valamint számtalan magán házakon pedig hatalmas zászlók hirdették az említett nap örömét, nagy jelentőségét. Kilenc óraker mindnyájan Isten házába siettünk, hogy a Fejedelmek Fejedelmét együttesen kérjük arra, miszerint adja bőséges áldását hön szeretett, legmélyebb hódolattal tisztelt király-urunk s király-asszonyunkra, az egész uralkodó családra.

Megjelentek az isteni tiszteletre benső hálaérzelmektől késztetve mezővárosunk összes tisztviselői, a honoratiorok nem- és valláskülönbség nélkül, nyole osztályból álló iskolás gyermekeink s igen sok ájtatoskodó a nép közül.

Az ünnepélyes hálaadó sz. misét helybeli esperes-plebánosunk ft. Dr. Csicsáky József úr végezte papi segédlettel. Gyakori díszlövések jelezték az isteni tisztelet-főbb részeit, a mely alatt a helybeli tanító urak orgona kísérettel előadott négyes hangú szép énekeikkel fokozták a jelenvoltak áhíthatát azon őszinte

után a brandenburgi választó fejedelemségtől visszatartá, ettől még a Netze és a Drage közt fekvő részét N. Lengyelországnak. A pomerániai hercegek danzigi férfi ágának kihalta után 1295-ben, ugyanazon hercegeknek stettini ágának kellett volna Pomerániát birtokba venni, mint legközelebbi hűbér örökösnek, mely amavval egy közös törzsből származott. De ebben a sokkal erősebb német lovagrend által s azután a lengyel király által erővel megakadályoztatott. E közben a pomerániai hercegek ezen öröklött birtokról soha sem mondtak le, hanem Pomerániát mint őseiktől öröklött birtokot tekintették.

Tehát jogaikat, midőn 1637-ben kihaltak, a brandenburgi választó fejedelem örökölte. A mi pedig a Drage és Netze folyók közti területét illeti N. Lengyelországnak, úgy az eredetileg a brandenburgi grófsághoz tartozott és a brandenburgi határgrófk ezen területnek birtokában voltak egész a 15-ik század kezdetéig, miután Zsigmond Magyarország királya és brandenburgi választó fejedelem a neumarkot a német lovagrendre ruházta át és a lengyel királyok a német lovagrenddel viselt háborúban ezen kerületet erővel magukhoz ragadták, és azt megis tarták anélkül, hogy akár a német lovagrend, akár a brandenburgi választó fejedelmek, akár a német biro-

óhajt keltvén bensőnkben, hogy: miként az ő énekük betöltötte a templomot, úgy töltse s árássa el a Mindenható bőséges áldásaival, jótéteményeinek özönével kegyelmes királyunk valamint királynénk Ő Felségeiket magas családjukkal egyetemben!

A „Magyar Koronához“ címzett vendéglőben este bankett rendeztetett, melyen t. Kovacsits Antal kir. járásbíró úr lelkes szavakban ecsetelte Ő Felségeik atyai s anyai gondoskodását hazánk felett biztos reményét fejezvé ki, hogy ily bölcs, szeretetteljes kormányzók mellett teljesülni fog a nagy magyar ezen mondása: „Magyarország nem volt, hanem lesz!“ Meghatottan hallgattuk szóló szavait s lelkes „Éljenek“ben adtuk kifejezést Ő Felségeik iránt való legalázatosabb fiúi hódolatunknak.

Dunamenti.

Zombor sz. kir. városa által kibocsájtott gyűjtő-íveken a szegedi vízkárosultak részére adakoztak:

(Folytatás.)

Kesztner Ernő ivén: Gözl Károly 1 frt, Szeitrich Károly 1 frt, Dr. Rátay 5 frt, Kockár Mihály 3 frt, Bruck Adolf 5 frt, Thim 1 frt, Szabó Tinka 1 frt, Purmann Celesztin 3 frt, I-te Zomborer Dampfmühl 5 frt, Fernbach 10 frt, Dalmay József 2 frt, Dalmay Zombory Cecilia 2 frt, Gr. Englhausz Zombory Katalin 2 frt, Udvary József 2 frt, Radoszavlyevits Alexandra 1 frt, Krizmanits József 2 frt, Csavrak Emma 1 frt, Hanszman Ignác 1 frt 50 kr,

Michits Therezia 2 frt, Birnbaum Ignác 1 frt, Eckert Pál 1 frt, Viktor 1 frt, Lippert Flizabet 1 frt, Czimmermann János 1 frt, Hovinszki Ádám 1 frt, Gromilovits K. 50 kr, Kocsis Lajos 1 frt, idős Veszelyovszky Péter 1 frt, Nemih Valentin 50 kr, Bogyó Anna 1 frt, Visnyovszky Ágnes 1 frt, Bajai Mihály 50 kr, Gärtner Tamás 50 kr, Mayer Fridrich 1 frt, Remlinger Jakab 1 frt, Hauke Magdalena 1 frt, Deagaro János 50 kr, Koth Franz 1 frt, Horváth Stefan 50 kr, Szmekár János 50 kr, Csermák 50 kr, Joksmann Anna 1 frt, Mally Theréz 1 frt, Bacser János 1 frt, Grün Alajos 2 frt, Grün Alajos ifj. 1 frt, Gesztesi Borbála 40 kr, Streiszinger Herman 50 kr, Münszter János 50 kr, Szabácsi Gyula 1 frt, Müller Mihály 50 kr, Koch Anna 1 frt, Hercenberger és társai 25 frt, Geresch Vincze 1 frt, Sztanits Terezia 50 kr, Augenföld Jakab 50 kr, Sztojanovits János 20 kr, Königstein L. 1 frt 50 kr, Plesz Ábrahám 50 kr, Vujkovits 10 kr, Szredojev Nikola 10 kr, Szedoglavits Antal 10 kr, Vasanszki Johan 30 kr, Makk Johan 50 kr, Müller József 50 kr, Szeiffert József 50 kr, Kalugyeresics Lyubamir 20 kr, Soldschmidt Mór 10 kr, Jezdimirovits Lyuba 1 frt, Kohn Rabbiner 1 frt, Régner Szal. Cantor 50 kr, Stern Dániel 50 kr, Beer Antal 10 kr, Kozoder Milos 20 kr, Ballun Georg 1 frt, Ocska Pál 20 kr, Eimert Dávid 50 kr, Szemző János 10 frt, Joanovits Száva 2 frt, Kapor Pál 5 frt, Paracetics Mija (Grgin) 1 frt, Zombori Mór 1 frt, Kesztner Ernő 1 frt, Bahrah Heinrich 2 frt. Összesen 137 frt.

PocsKay Sándor és Esztergamy Károly ivén: Falezione Gusztav 20 frt, Szuppek 50 kr, Matzitz Lajos 1 frt, Dr. Havel 1 frt, Stenczel József 1 frt, Odry János 1 frt, Lang Florian 2 frt, Koratpatfinszki 1 frt, Henneberg 1 frt, Thurszki Fe-

dalom ezen területről a lengyel királyok javára lemondtak volna. Miután Lengyelország ezek szerint ezen két tartományt igazságtalan módon birtokolja, úgy a művelt európai nemzetek által acceptált elvek szerint nem állíthatni hogy Poroszország joga ezen tartományokra elévült.

Mi tehát nem türhetjük tovább ezen igaztalanságot, hanem minden Istentől kapott hatalommal oda törekedtünk, hogy ezen tartományokat nemesak visszazerezzük, hanem hogy az oly sokáig nélkülözött tartományokért kárpótlást nyerjünk.⁽¹⁾

Frigyesnek ezen jogigényeit a történelem segélyével könnyű megcáfolni.

Konrád (1191—1247.) Masovia és Kujava hercege II. Kázmér fia 1229-ben a poroszoktól szorongattatva, a német lovagrendhez folyamodott segélyért és átengedte neki Kulm és Dobrin területet oly feltétel alatt hogy őt oltalmazza további invasiók ellen. A lengyelek azonban azt állítják, hogy a német lovagrend Konrád akarata ellenére jött ezen terület birtokába. A német lovagrend megúván a palæstinai hadjáratokat, idejötték hogy Salza Hermann vezérlete alatt szolgálnak. Itt véres háborút viseltek poroszokkal és azoknak tartományát valamint Lievlandot, Kurlandot és Sengal-

⁽¹⁾ Staatsveränderungen. II. köt. 347 l.

lent meghódították. Hermann erre nagymester címet vett föl és hadnagya Poroszországban a Landmeister címet. 1291-ben még több vitéz jött be. Miután korlátlan urak lettek, megfélelkezve a lengyeleknek tett ígéreteikről mindig több foglalásokat tettek Lengyelországban és Litvaniában. 1309-ben a nagymester Poroszországban ütötte föl székhelyét és pedig Marienburgban. Miután azonban a lakókat tyranizálták, úgy ezek 1440-ben szövetkeztek egymással, hogy az igát lerázzák. A lengyelek segítették őket, míg a thorni béke következett be 1466-ban október 19-én, melynél fogva a lengyel korona Pomeraniát, Kulmot, Ermelandot, Marienburgot, tehát egész elő Poroszország (ny-i) birtokát kapta; a német lovagrend pedig hátsó Poroszországot hűbér birtokul, melytől az azonban szabadulni óhajtott. Miután azonban brandenburgi Albert nagymester a protestans vallás híve lett, ez elő Poroszországot mint a lengyel köztársaság hűbér birtokát 1525-ben Zsigmond Ágostonnak ajánlotta fel maga és utódai számára. A király ezt elfogadta; Albert pedig a világi ka'h. lovagokat elhajtá és hátsó Poroszországot maga és utódai számára mint világiasított hercegséget tartá meg.

Albert férfágának kihalta után, a brandenburgi választófejedelem kapta ezen hercegséget ugyan-

fadása helyett mintegy közönséges esemény gyanánt tüntette fel a gyilkosságot a betodulók egykedvűsége.

Kedden, április hó 22-ikén adatott Rónaszéki Vilma jutalmára „Egy huszárkáplár Bécsben“ (Ihr Korporal). Bohózatos új életkép dalokkal 5 felvonásban. Irta Costa Károly, zenéjét szerző Milöcker Károly; ford. Huszár Imre. Ezen alkalommal is ki tünt, hogy Rónaszékiné a zombori közönség kedvence; kilépésekor ugyanis koszorúk és virágcsokrok repültek feléje. Dalait a nagyszámú közönség megismételtette; a darab maga gazdag változatokban. Főérdekességet kölcsönöz a darabnak azon körülmény, hogy a függöny többnyire a legpikánsabb jelenetknél gördül le. Rónaszékiné mellett Bodroginé említendő, ki a bortól neki hevült Rumpelsburg Elsa bárónő szerepét hűen adta.

Szerdán április hó 23-án adatott „Budapest“ (Grossstädtisch) című vigjáték 4 felvonásban. Dr. Schweitzer J. B. után írta Kuliffay Ede. Ez előadás nem sikerült, a mennyiben vontatott volt; a vontatás hibáját egynémelyek szerep nemtudásában kell keresnünk. Egyes jelenetek az illetők játéka miatt egészen hatástalanok maradtak.

Csütörtökön, április 24-én Ő felségeik ezüstlakodalma alkalmával díszelőadás tartatott, mely alkalommal Jókai Mórnak ezen alkalomra írt darabja „Hős Pálffy“ adatott. Bevezetésül a társulat összes személyzete zenekíséret mellett a himnuszt énekelte. A társulat mindent megtett, hogy lehetőleg fényesen állítsa ki az egyes jeleneteket. Somogyi Pálffy Antal, Beczkóiné Amálai hercegnő és Somogyiné Klára grófné szerepében váltak ki. A nagy számú közönség zajos tapsviharban tört ki az egyes tableaux alkalmával, főleg a darab végén, midőn azon jelenet volt bengáliai fény mellett látható, melyben Mária Terézia (Rónaszékiné) királyné a pozsonyi országgyűlésen fiával a karján jelenik meg.

Szombaton, április hó 26-án adatott „Giroflé-Girofla“ látványos vig operette 3 felvonásban. A színpadon működő kar nem énekelt összhangzóan s néha fűlértő dissonantia jött létre; de annál nagyobb élvezetet nyújtottak a magánénekek; így Ungvári Ilka, Rónaszékyné és Munkácsi éneke ragadta tapsra a közönséget.

A szegedi szintársulat működése csupán e bérlet végeig tart, ez idő alatt május 1-én kerül előadásra „A kornevilli harangok“ nagy hírű legújabb operette, ma Mezei jutalomjátékára „Képzelt beteg“ Molliere vigjátéka s végül „Niniss“ énekes bohózata, melyről oly sokat írtak a lapok annak idejében.

Jövő pénteki napon is lesz előadás, a vidéki közönség kedvéért. Szerdán nem lesz előadás.

Nemo.

Különféle.

Zombor sz. k. város hódolati feliratát Ő Felsőgeik ezüst lakadalma alkalmából, lapunk elején olvashatja a t. c. közönség.

Ő Felsőgeik ezüst lakadalma városunkban a körülményekhez képest a nap jelentőségéhez méltó díszszel ünnepeltetett meg. F. hó 23-án este a köz- és magánépületek legnagyobb része ki volt világítva; 9 órakor trombitaharsogás mellett vonult végig az utcákon a katonaság. Másnap hajnalban üdvölvések riasztották föl a lakókat; a város nyilvános és magánépületein zászlók lengtek, sőt némely épületen, mint a városházán nagy számban. Reggeli 9 órakor tartatott

az ünnepélyes isteni tisztelet a r. k. templomban, mely zsúfolásig telt meg a különféle testületekkel, az ifjúsággal s egyéb hívekkel. A mise alatt a choron ugyanazok működtek közre az ünnepély emelésén, kik a husvét vasárnapján énekeltek, s kik lapunk multi számában kapták meg a méltó elismerést. A mise végén a dalárda a Hymnust énekelte. 10 órakor a szerb nagy templomban tartatott az isteni tisztelet. D. u. 1 órakor főispán Ő méltóságánál díszebéd volt, mely kezdettől végig kedélyesen folyt le. A megyeház-téren az ebéd folyamában üdvölvések dördültek el. Este 8 órakor a színházban díszelőadás tartatott, melyről színházi rovatunkban bővebben.

F. hó 16-án Gákova községében főispán Ő méltósága 20 egyén között, kik a boszniai hadjárat alkalmával megsebesültek, 2781 frtot ezüstben osztott ki a kormány meghagyásából; és pedig 6 sebesült kapott egyenkint 200 frtot; 11 sebesült egyenkint 100 frtot; 1 sebesült 196 frtot; 1 sebesült 190 frtot, 1 sebesült 95 frtot.

A pénz kiosztása után főispán Ő méltósága lélekemelő beszédet intézett a sebesültekhez; buzdította és arra figyelmeztette őket, hogy a pénzt nem azért kapták, hogy azt könnyelműen elfecséreljék, hanem hogy saját és családjuk fentartására fordítsák. Délben a casino helységében főispán Ő méltósága díszebédet rendeztetett, melyen 71 személy vett részt.

Kinevezés. Főispán úr Ő méltósága 178. bizott. sz. a. 1879. tudatja a megye közönségével, hogy Berkovits Márk a teletskai első járás szolgabírája mellett alkalmazásban levő adóvégrehajtót, tiszteletbeli szolgabírói segéddé nevezte ki.

Iskolai értesítés. A nagymélt. vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszteriumnak f. évi 8887. sz. a. kelt intézvénye folytán értesítettnek a szegedi főgymnázium 1878/9. tanévi azon nyilvános rendes, ugy helybeli mint vidéki tanulói, kik az árvizveszély után más gymnáziumba rendes tanulókkul be nem iratkoztak, hanem magántanulókká lettek, hogy a f. tanév végén és a jövő tanév kezdetén a szegedi főgymnáziumban ugy az osztály, mint az érettségi vizsgálatot, később meghatározandó időben, díjtalanul letehetik.

Szegeden, 1879. ápril hóban.

A főgymnáziumi igazgatóság.

Ritka izraelita. Szóna községében Goldarbeiter nevű izr. 1854-ben alapítványt tett, melynek értelmében Ő felségeik egybekelésének évfordulóján a r. kath. templomban mise szolgáltassék. Ha pedig Ő Felsőgeik meghalnak, akkor a Habsburg-Lothringeni dynastia fenállásáért mondassék el a mise.

Folyóirat. Dudás Ödön évnegyedes folyóirata „Bács-Bodrog“ a helytörténelem, népisme, statisztika és régészet köréből, mart. 1-sején jelent meg Pacséron következő tartalommal: Títel története. I. Ivánfi Ede kegyesrendi tanár úrtól. Néhány pecsét Bács-vármegyéből. Iványi István úrtól. Tárca. Határjárás a szt. Mária mezőváros tulajdonát képező Györgyén s Bajmok nevű puszták és Pacsér között 1758-ban. Haraszi Bodrog vármegyei község emlékezete 1333-ban. Báró Radvánszky Béla úrtól. Alispánok Bodrog vármegyében Iványi István úrtól. A bunyevácok eredetéről Steltzer Ferenc úrtól. A történelmi társulat. Ugróczy „Zentai esatája.“ A helynevek restaurációjához. Vegyes közlemények. A folyóiratot melegen ajánljuk a t. c. közönség figyelmébe; egész évi előfizetési ár 2 frt. o. é.

Laptulajdonos és felelős szerkesztő: RADICS GYÖRGY.

HIRDETÉSEK.

892.

kg. szám.

Pályázat.

Bácsmegyei közép járás II. kerületi szolgabírói hivatal részéről ezennel közhírré tétetik, miszerént Ó-Szivacz község jegyzőjének nyugdíjaztatása folytán üresedésbe jött Ó-Szivacz község jegyzői állomásra pályázat nyittatik.

Ezen állomás következő évi javadalmazással van egybekötve, u. m.:

- a) készpénz évi fizetés 126 frt;
- b) örlés fejében 20 frt;
- c) egy hizott sertvés;
- d) 25 hectoliter tiszta búza;
- e) 84 kilo marhahús;
- f) 33 kiló 60 decagr. só;
- g) 33 kiló 60 decagr. gyertya;

- h) 68 méter mázsa és 20 kiló széna;
- i) 20 ½ köbméter kemény tűzi fa;
- j) 72 hold 407 □ öl szántóföld haszonélvezete, holdját 1200 □ öllel számítva; mely után a földadót a jegyző tartozik fizetni.

Az üresedésbe jött jegyzői állomás 1879-ik évi május hó 14-én d. e. 8 órakor Ó-Szivacz község házában kezdetét veendő nyilvános választás útján fog betöltetni.

Felhivatnak mindazok, a kik ezen jegyzői állomást elnyerni óhajtják, miszerént kellőleg felszerelt folyamodványaikat f. é. május hó 13-ig ezen szolgabírói hivatalnál benyújtsák.

Kelt Ó-Szivaczon, 1879. ápril hó 21-én

Latinovits Gyula
szolgabíró.

2-1.

ÁRAK	FEHÉR MELL-SZÖRP	ÁRAK
az osztrák államokra nézve.	(weißer Brust-Syrup)	az osztrák államokra nézve.
fr. kr.		fr. kr.
1/1 iteés palack 3 60	<p>több egészségügyi hatóságok s tisztí főorvosok által igazolva, mindennemű idült köhögések, melfajások, náthaláz, elévült rekedtség, torokbántalmak s tüdőelnyálkásodás ellen eddig még kielégítő siker nélkül soha nem használtatott! — Ezen szörp mindjárt az első használatnál feltűnően jótékonyan hat, — különösen görcsös-köhögés és szamarhurtnál; elősegíti a nehéz s megaludt nyálkakiköpést, a gégeingert azonnal enyhíti, s rövid idő alatt eltávolítja minden, még az oly heves és gonosz aszkórköhögést is, s a vérhányást.</p>	1/1 iteés palack 3 60
1/2 " " 1 80		1/2 " " 1 80
1/4 " " — 90		1/4 " " — 90
1/8 " " — 50		1/8 " " — 50
12-9.	<p style="text-align: right;">Mayer G. A. W., gyáros Breslauban és Bécsben.</p>	
	<p style="text-align: center;">Kapható: Zomborban HEINDLHOFER R. kereskedésében.</p>	

Alapított 1822-en.

Kir. szab. Triesti Azienda Assicuratrice.

Az osztrák-magyar birodalom legrégebb bizt. intézete.

Biztosítéki alap 12 millió frt.

Magyarországon a biztosítást legelsőben honosítá meg 57 éves működése óta tűz-, jég- és életbiztosítási károkért összesen több, mint 100 millió frtot kárpótolt.

Biztosít: a) tűzkár ellen,

b) jégkár ellen, különös tekintettel a gazdasági érdekekre és szükségletekre,

c) tőkét, élet-, halál- és kiházásítási-esetre.

Az Azienda, a biztosítás általánosítása céljából, a közönség érdekében oly olcsó díjakat szab, hogy mindenki képes magát e biztosítás által károktól megóvni.

Alólírt intézeti képviselő mindennemű biztosítási ajánlatokat elfogad, és felvilágosítást készséggel nyújt.

A Triesti Azienda Assicuratrice.

10-3.

Kerületi ügynöksége Zombor **Goldstein Hermann.**

Nyomtatott Bittermann Nándornál Zomborban. 1879.